

O. V. Gargaieva
I. F. Kaida

THE FUNCTIONS OF THE LANGUAGE GAME IN MASS MEDIA DISCOURSE

The article is devoted to the consideration of the language game functions in various communicative situations: spoken language, fiction, journalism, and advertising. Over the course of the years, the attention of the researchers have been attracted to the concept of «game», its place in human activity, as well as the position of language games and linguistic and creative word-formation. In the context of these studies, much attention is paid to the development and study of such an important and multifaceted phenomenon as a language game, the functioning of which in the language is closely linked with the linguistic and extra linguistic characteristics of the speaker and the parameters of the communicative situation. The language game is comprehensively presented and characterized as a complex multidimensional linguistic phenomenon in the advertising and journalistic picture of the world, endowed with special semantic and linguistic and cultural characteristics, realized within the framework of the investigated media texts. It presents an analysis of the most important and meaningful functions of the linguistic game in the modern cultural-speech space.

Thus, the relevance of the study is determined by the importance of studying the linguistic game as a characteristic feature of actual media discourse, the establishment of universal features and the specifics of the using of these tools by various sources of mass media, as well as the need to identify the most effective means of influence in terms of playing with the word in media text. The article presents an analysis of the most important and significant functions of the language game in the modern cultural-speech space, such as expressive, which is responsible for the communicative influence on the addressee; estimated, aimed at expressing subjective opinion; comic, which includes expressions of humorous emotions; hedonistic function that pushes on using the game in language; as well as impressive – a function of expression of the language; aesthetic, which has a purposeful effect on the reader; linguistic, contributing to the creation of new verbal elements; compressive, insisting on saving language means; protective, helping to neutralize the recipient's negative reaction and the softening function, which is responsible for neutralizing the seriousness of the used language means. Today, they are the main ones and provide the basis for a more detailed study of the phenomenon of the language game. The object of the study is using of the language game in Ukrainian and Russian mass media (2015-2012).

Key words: expressive, evaluative, comic, hedonistic, impressive, aesthetic, linguistic, compressive, protective, softening, function.

УДК 811.111'04'373

О. Я. Добровольська

РЕКОНСТРУКЦІЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ СИСТЕМИ СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено системну стабільність функціонування словникового складу середньоанглійської мови і його діалектичну єдність із розвитком відповідно до універсальних законів діалектики і загальних тенденцій мовної еволюції внаслідок дії

системних і позамовних чинників, зокрема вперше в ракурсі внутрішніх та зовнішніх чинників мовної еволюції досліджено розвиток лексико-семантичної системи середньоанглійської мови шляхом опису мовних змін у проявах їхнього варіювання у вигляді комплексного інтегративного дослідження лексико-семантичної групи агентивно-професійних назв.

Ключові слова: мовна еволюція, мовна зміна, методика реконструкції, лексико-семантична система, середньоанглійська мова, лексико-семантична система, агентивно-професійна лексика.

Актуальність і проблематика дослідження. Проблеми мовної еволюції та її причинна зумовленість отримали різне трактування упродовж історії мовознавства у працях Ш. Баллі, В. Вундта, Б. Дельбрюка, В. фон Гумбольдта, Я. Грімма, К. Бругмана, А. Мейє, Г. Остгофа, Г. Пауля, О. О. Потєбні, Ф. Шлегеля, А. Шлейхера, Г. Штайнталя, та ін. представників різних лінгвістичних напрямків та шкіл (пор. вивчення мови поза її розвитком, її панхронічне, чи ахронічне, трактування як «іманентної, несуперечливої і специфічної структури» представниками лінгвістичних течій структуралізму). У сучасній лінгвістичній думці найзагальніші напрями розвитку мови тлумачать як її поступове та відносно удосконалення (у вигляді загальних тенденцій) під впливом діалектичної єдності системних та позамовних чинників. Основи сучасної концепції зовнішньої історії мови беруть початок у працях Л. Блумфілда, І. О. Бодуена де Куртене, В. В. Виноградова, А. Мейє, Ф. де Сосюра. Передумови для реалізації проблематики «мова – суспільство – цивілізація» створюють положення, обґрунтовані у працях О. С. Ахманової, О. І. Смирницького, Р. Холла, О. Д. Швейцера, В. М. Ярцевої.

Методологічною основою вітчизняної лінгвістики є визнання мови як історичної категорії (принцип історизму), розуміння сутності процесу діалектичного розвитку мови в нерозривній єдності з розвитком суспільства та її пристосуванні до мінливих умов спілкування. На основі визнання гетерогенності (варіативності) мови та відповідно до трактування мовних змін вивчення закономірностей розвитку мови інтегроване до загальної проблеми мовної зміни – причини мовного розвитку пояснюють загальне спрямування змін, їхній зміст, масштаби, результати, датування та хід реалізації на різних етапах процесу змін. Історію мови розглядають як опис її еволюції у структурному й функційному аспектах, а також в аспекті мовної ситуації, і згідно до цього поділу – розрізняють мовні зміни та зміни мовної ситуації. Обґрунтовується новий напрямок – комплексне вивчення лексичного складу, що бере до уваги історію й соціальні аспекти мови – інтегративний опис впливу зовнішніх чинників на функціонування й розвиток лексичного складу мови у плані діахронії (О. С. Ахманова, О. В. Бондаренко, Р. О. Будагов, М. М. Гухман, Ю. О. Жлуктенко, В. К. Журавльов, М. О. Кашеева, Г. Г. Котов, О. С. Кубрякова, Е. М. Ляпкина, Л. О. Манерко, Є. Д. Поливанов, Т. А. Расторгуєва, В. П. Секирин, С. В. Семчинський, Б. О. Серебренников, О. І. Смирницький, Ю. С. Степанов, О. Д. Швейцер, В. М. Ярцева та ін.). Актуальність і особливий інтерес становить підтвердження теорії мовної еволюції, концепції зовнішньої історії та мовної зміни новими даними з історії розвитку словникового складу англійської мови. Зокрема, **актуальність** визначена потребою в комплексному розкритті вказаної проблематики стосовно історії розвитку словникового складу середньоанглійської мови в руслі системно-функційного підходу та зумовлена необхідністю на великому емпіричному матеріалі в параметрах складної системи кількох різновидів функціонування цілісної лексико-семантичної групи агентивно-професійних назв XI–XV ст. шляхом установлення мовних змін на лексичному рівні тривалого хронологічного зрізу середньоанглійського періоду

підтвердити теорію мовної еволюції у проявах загальних тенденцій, установити дію зовнішніх та внутрішніх чинників мовного розвитку й універсальних законів діалектики.

У германському мовознавстві досліджувалися етимологія, структурно-семантичні та ономазіологічні особливості *nomina-agentis*, зокрема, в середньоанглійській мові (Л. Б. Кузнецова, Л. А. Никитина). У діахронічному аспекті в англійській мові досліджено відображення когнітивного ускладнення професійної діяльності в динаміці словотворчих моделей і надано аналіз ономазіологічної структури в термінах рольової граматики (Н. Ф. Шилова). Давньо- та середньоанглійські назви осіб за професією досліджено в ономазіологічному ракурсі, встановлено основні способи номінації та ознаки, закладені в їхню основу (Т. Ф. Солоневич). Наше дослідження присвячено проблемі встановлення діалектичної єдності системної стабільності функціонування словникового складу середньоанглійської мови і його розвитку відповідно до універсальних законів діалектики та загальних тенденцій мовної еволюції внаслідок дії системних і позамовних чинників.

Об'єкт дослідження – внутрішньосистемні характеристики лексико-семантичної групи агентивно-професійних назв англійської мови XI–XV ст., зокрема функційна диференціація лексики та її лексико-семантичне групування.

Предмет дослідження – поведінка мовної системи у проявах мовних змін та їхня відповідність тенденціям мовної еволюції й універсальним законам діалектики у зв'язку із впливом системних і позамовних чинників.

Джерельна база дослідження агентивно-професійної лексики середньоанглійської мови: 1) історико-етимологічний словник Oxford English Dictionary; 2) історико-етимологічний словник середньоанглійської мови Middle English Dictionary у складі Middle English Compendium із понад тримільйонною картотекою цитованого матеріалу; 3) історико-етимологічний словник сучасних Британських прізвищ Reaney P. H. A Dictionary of British Surnames. На основі наведених джерел здійснюється суцільна вибірка, по-перше, лексико-семантичних варіантів середньоанглійських агентивно-професійних назв – апелятивів, внесених як окремі словникові статті до історичних лексикографічних джерел; по-друге, фонографічних варіантів середньоанглійських назв прізвищового типу періоду активного формування прізвищової системи англійської мови, антропоосновами яких є агентивно-професійні назви, і які офіційно задокументовано у складі антропонімних формул у переписних, судових, фінансових документах у часи середньовіччя і зібрано у дослідженнях з ономастики та ономастичних словниках, а також в історичних словниках англійської мови як ілюстративний матеріал до лексико-семантичного варіанта апелятива у вузькому (антропонімна формула) та широкому (антропонімна формула як член речення) контекстах, або як окремий лексико-семантичний варіант слова із приміткою «as surname», «in surnames» (як прізвищева назва або її антропооснова).

Фактичний матеріал становить цілісна лексико-семантична група агентивно-професійних назв англійської мови XI–XV ст. (2417 семем, у т. ч. 2015 – закладених в антропонімних основах 7429 фонографічних варіантів назв прізвищового типу в 10204 слововживаннях).

Результати дослідження. 1. Функціонування і розвиток лексико-семантичної групи агентивно-професійних назв XI–XV ст. виявляють діалектичну єдність та динамічну стабільність у руслі загальних тенденцій мовної еволюції як наслідок впливу мовних і позамовних чинників, як прояв дії таких універсальних законів діалектики:

1) закон загального зв'язку явищ – проявляється в різноманітних внутрішньосистемних зв'язках, зокрема у лексико-семантичному групуванні, деривації,

асиміляції запозичень, узуальності та у зв'язках і відношеннях з іншими мовними системами, зокрема у вигляді лексичного запозичення, та у зв'язках із явищами суспільного життя, зокрема у зумовленому суспільним характером мови взаємозв'язку історії мови з історією її носіїв.

2) закон залежності властивостей мовного елемента від його функційного навантаження – проявляється у такій специфіці досліджених у дисертації функційних різновидах агентивно-професійної лексики середньоанглійської мови:

а) лексико-семантичне групування у межах етимологічних груп є проявом специфіки сфер семантичного впливу лексичних запозичень;

б) хронологічна стратифікація (у функції ідентифікації особи як назви прізвищового типу у складі антропонімних формул агентивно-професійні назви фіксуються раніше, ніж апелятиви у класифікуючій функції) свідчить про визначальну роль функції ідентифікації особи в побутуванні агентивно-професійних назв у середньоанглійській період;

с) за належністю до функційних різновидів визначається ступінь асиміляції іншомовних лексичних запозичень та іншомовної лексики в основах гібридних похідних (повна / часткова асиміляція);

д) належність до функційних різновидів, яка зумовлює усталеність / неусталеність / обмеженість узусу, визначає загальнонародну вживаність як умову входження лексики до апелятивного фонду мови (підтверджується фактом архаїзації на початок новоанглійського періоду саме назв із неусталеним узусом – 39 % усього корпусу ЛСГ, – які виконували виключно функцію ідентифікації і не входили до апелятивного фонду середньоанглійської мови).

3) закон переходу кількісних змін у якісні: кількісні дані фонографічної варіантності назв прізвищового типу, їхні частотності у складі антропонімних формул, а також кількісні дані структурно-семантичної характеристики комплексного словотворчого поля питомих та гібридних дериватів свідчать про загальнонародну вживаність, мовленнєву активність та словотворчу активність за законами словотворення англійської мови як про основні ознаки асиміляції іншомовних запозичень і основну умову входження лексики до апелятивного фонду мови.

4) закон єдності і боротьби протилежностей, зокрема боротьби між новим / старим (між новою / старою формою, між старим / новим змістом, між старою формою / новим змістом, між новою формою / старим змістом), а також

5) закон заперечення заперечення (зростання нового в надрах старого та використання старого для створення нового) та

б) суперечність між потребами та засобами вираження засвідчені в таких проявах:

а) загальне зростання чисельності словникового складу ЛСГ у понад шість разів порівняно з давньоанглійським періодом; поповнення словникового складу за рахунок запозичення (22 % лексики) та в основному за рахунок словотворення (переважання похідних назв (97 %) над непохідними (3 %) серед питомої лексики, співвідношення англійської (питомої і гібридної) лексики та запозиченої у співвідношенні 4 : 1);

б) зміни якісного складу лексико-семантичної групи, зокрема явища архаїзації та неологізації як прояви тенденції до збереження мовної стабільності, що підтверджено переважанням частки апелятивної лексики середньоанглійської мови, яка продовжила побутування в наступні періоди, над часткою лексики, побутування якої обмежилося антропонімним рівнем середньоанглійського періоду у співвідношенні 61 % : 39 %, тобто 3 : 2;

в) дія принципу аналогії, як вияв універсального закону єдності і боротьби протилежностей, – засвідчена у явищах деривації, зокрема у творенні нових слів

(питомих і гібридних) за продуктивними моделями суфіксального словотвору із суфіксом *-er*, *-man* та за продуктивними моделями словоскладання із компонентом *-maker*.

2. Внутрішньосистемні характеристики ЛСГ агентивно-професійних назв, що формують комплекс мовних змін, підтверджують їхню відповідність загальним тенденціям розвитку мови:

1) до впорядкування структурної організації мовної системи (переважання суфіксальних похідних серед агентивно-професійних назв, що увійшли до апелювативного фонду мови);

2) до більшої формальної виразності номінативних одиниць (перевага суфіксації над словоскладанням та безафіксними дериватами в системі засобів номінації осіб за професією в середньоанглійський період);

3) до збереження мовної стабільності (переважання питомих агентивно-професійних назв у всіх лексико-семантичних підгрупах; співвідношення 44 % / 25 % / 31 % питомих / гібридних / запозичених назв серед лексики, що продовжила побутування в наступні періоди історії мови; переважання англійської (питомої і гібридної) лексики над запозиченою у співвідношенні 4 : 1, переважання питомої складової над гібридною у співвідношенні 5 : 3, співвідношення 5 : 4 : 1 германського / романського / кельтського лексичних елементів (разом серед питомих назв, запозичень та основ гібридних похідних);

4) до зростання функційної стратифікації лексики (зростання лексико-семантичної диференціації агентивно-професійних назв за синонімічними рядами у складі лексико-семантичних підгруп порівняно з давньоанглійським; зростання функційних різновидів лексики, зокрема за класифікуючою та ідентифікуючою функцією);

5) до зростання функційної варіативності лексики (зростання кількісного наповнення синонімічних рядів у складі лексико-семантичних підгруп і функційних різновидів лексики порівняно з давньоанглійським періодом);

6) до поступового ускладнення й відносного удосконалення лексико-семантичної системи (шестикратне чисельне зростання лексичного фонду досліджуваної мікросистеми в середньоанглійський період порівняно з давньоанглійським).

3. Дію внутрішньомовних чинників на еволюцію ЛСГ агентивно-професійних назв в англійській мові XI–XV ст. засвідчено в тенденціях: 1) до створення слів простої морфологічної структури (переважання суфіксальних утворень, зокрема із суфіксом *-er*, *-man*, над композитами в сумарних показниках); 2) до економії мовних засобів (переважання суфіксальних утворень над композитами в сумарних показниках); 3) до використання експресивніших форм (переважання композит над суфіксальними утвореннями в лексиці, виявленій на базі антропонімії).

4. Дію зовнішньомовних чинників на еволюцію ЛСГ агентивно-професійних назв в англійській мові XI–XV ст., зокрема, необхідність збереження мови у стані комунікативної придатності, засвідчено в іншомовному впливі через лексичні запозичення, що є реалізацією соціального і соціокультурного впливу, особливостей історичного життя народу та прогресу людського суспільства загалом, а також окреслює етимологічний склад ЛСГ як прояв лексичної закономірності кореляції між витісненням питомої лексики та збереженням якісної визначеності мови, дозволяючи диференціювати важливу для вирішення проблеми «змішаного складу» англійської мови характеристику словникового складу – наповнення питомою, гібридною, запозиченою лексикою, а також співвідношення підсистем (етимологічних груп / підгруп, лексико-семантичних підгруп / синонімічних рядів).

5. Дія позамовних чинників на еволюцію ЛСГ агентивно-професійних назв в англійській мові XI–XV ст. засвідчена у специфічних для історії англійської мови проявах суспільно-історичних факторів, які визначили мовну ситуацію середньоанглійського періоду:

1) міграція населення, сумісне проживання різних етносів на одній території, економічні, політичні, культурні контакти різних народів, військові завоювання, тобто економіко-політичні зрушення, які видозмінюють контингент носіїв англійської мови і лежать в основі мовної взаємодії упродовж XI–XV ст.;

2) прогрес людського суспільства у проявах розвитку його духовної й матеріальної культури, що зумовив кількісне та якісне збагачення ЛСГ в цілому за рахунок розширення її складу та наповнення синонімічних рядів у межах лексико-семантичних підгруп порівняно з давньоанглійським періодом;

3) демографічний чинник, який є одним з вирішальних у визначенні якісного та кількісного складу лексико-семантичної групи (зростання чисельності населення Англії від одного до шести мільйонів протягом XI–XIV ст. пояснює шестикратне у порівнянні із давньоанглійським періодом зростання чисельності ЛСГ, з яких 83 % становлять агентивно-професійних назви, які побутували як назви прізвищового типу у складі антропонімних формул в період активного формування прізвищової системи – період, коли назва особи за професією співпадала з реальною професією носія; зменшення до кінця XV ст. чисельності населення до двох мільйонів внаслідок епідемії чуми пояснює зникнення до початку XVI ст. 39 % агентивно-професійних назв, зокрема тих, що побутували як назви прізвищового типу у складі антропонімних формул і позначали реальні професії їхніх носіїв).

На основі здобутих результатів **перспективним** вважаємо поглиблене вивчення розвитку словникового складу середньоанглійської мови за такими напрямками: 1) особливості формальної та функційної асиміляції запозичень; 2) хронологізація процесу асиміляції запозичень (фіксування дати першої письмової згадки гібридних похідних і запозичень, порівняння їх із часом першої письмової фіксації запозичення, що слугувало мотивувальною базою); 3) сфери впливу лексичних запозичень; 4) сфери вживання лексичних запозичень; 5) ступінь розповсюдження, тобто функціонування, лексичних запозичень у середньоанглійській мові; 6) синонімія запозичень в їхньому співвідношенні зпитомою лексикою; 7) зміна семантичної структури словника, що адаптує іншомовні вкраплення при укоріненні нових слів; 8) створення нових тематичних сфер; 9) переоформлення і розвиток синонімічних рядів; 10) напрями і шляхи процесу консолідації / розмежування значень синонімів; 11) причини витіснення одних синонімів іншими тощо. **Прогнозуємо** підтвердження впливу внутрішніх чинників розвитку мови, зокрема: 1) тенденції до вираження різних значень різними формами; 2) тенденції до економії мовних засобів; 3) тенденції до використання експресивніших форм; 4) тенденції до усунення форм, що втратили свою питому функцію, 5) тенденції до усунення мовних елементів, які мають незначне семантичне навантаження, а також виявлення універсальних законів діалектики, загальних та специфічних законів розвитку мови.

Список використаної літератури

1. Добровольська О. Я. Агентивно-професійна лексика в історії англійської мови: деривація і таксономія : моногр. / О. Я. Добровольська. – Чернівці : Родовід, 2016. – 623 с. ; Dobrovolska O. Ya. Ahentyvno-profesiina leksyka v istorii anhliiskoi movy : deryvatsiia i taksonomiia : monohr. / O. Ya. Dobrovolska. – Chernivtsi : Rodovid, 2016. – 623 s.

2. Кузнецова Л. Б. Субстантивное словосложение и словосочетание в среднеанглийском языке : дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Людмила Борисовна Кузнецова ; Ленинградский государственный университет им. Жданова. – Ленинград, 1984. – 177 с. ; Kuznetsova L. B. Substantivnoe slovoslozhenie i slovosochetanie v sredneangliyskom yazyke : dis. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Lyudmila Borisovna Kuznetsova ; Leningradskiy gosudarstvennyy universitet im. Zhdanova. – Leningrad, 1984. – 177 s.

3. Никитина Л. А. Словообразовательное поле суффиксальных существительных со значением лица в среднеанглийском языке : дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Людмила Анатольевна Никитина ; Пятигор. гос. лингвист. ун–т. – Пятигорск, 2005. – 187 с. ; Nikitina L. A. Slovoobrazovatelnoe pole suffiksalnykh sushchestvitelnykh so znacheniem litsa v sredneangliyskom yazyke : dis. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Lyudmila Anatolevna Nikitina ; Pyatigor. gos. lingvist. un–t. – Pyatigorsk, 2005. – 187 s.

4. Солонович Т. Ф. Развитие тематической группы наименований лиц по профессии в английском языке : дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Татьяна Федоровна Солонович. – Минск, 1986. – 204 с. ; Solonovich T. F. Razvitie tematicheskoy gruppy naimenovaniy lits po professii v angliyskom yazyke : dis. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Tatyana Fedorovna Solonovich. – Minsk, 1986. – 204 s.

5. Шилова Н. В. Формирование системы производных наименований лиц по профессии в английском языке : Сфера ремесленно-промышленного производства : дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Наталья Владимировна Шилова ; Дальневост. гос. ун–т. – Владивосток, 2006. – 195 с. ; Shilova N. V. Formirovanie sistemy proizvodnykh naimenovaniy lits po professii v angliyskom yazyke : Sfera remeslenno-promyshlennogo proizvodstva : dis. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Natalya Vladimirovna Shilova ; Dalnevost. gos. un–t. – Vladivostok, 2006. – 195 s.

6. Middle English Compendium. University of Michigan Digital Library Production Service, 2001–2013 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://quod.lib.umich.edu/m/med/>

7. Reaney P. H. A Dictionary of British surnames / P. H. Reaney. – London, 1966. – 366 p.

8. The Oxford English Dictionary In 20 vol.. / ed. by J. Simpson and E. Weiner. – 2nd ed. – Oxford, 1989.

Стаття надійшла до редакції 28.10.2017.

O. Y. Dobrovolska

RECONSTRUCTION OF THE MIDDLE ENGLISH LEXICAL AND SEMANTIC SYSTEM DEVELOPMENT

The problem considered in this paper is the system stability of the Middle English vocabulary and its dialectical unity with the development according to the universal laws of dialectics and general trends of language evolution as a result of systemic and extra-lingual factors. The scientific innovation of the results obtained in this paper are the following: for the first time from the viewpoint of internal and external factors of language development the evolution of the Middle English lexical and semantic system has been researched by means of studying language changes in their variations (functional, phonographic, lexical-morphological, lexical and semantic, nominative variability) in the form of complex integrative analysis of the lexical and semantic group of the Middle English terms of occupation and office, used as the proper / common noun, aimed at exploring language changes on the lexical level as the holistic complex of linguistic

characteristics of the lexical and semantic group. On the basis of new factual data of Middle English and new comprehensive techniques of its study, the following general linguistic phenomena have been confirmed:

1. the force of general laws of dialectics (comprehensive coherence of phenomena; functional determination of language element characteristics; the transition of quantitative changes into qualitative; the unity and confrontation of diversities, esp. between the new and the old, the force of principles of analogy; the negation of opposition; the controversy between the needs and the means of expression);

2. the influence of the external factors on the language development (the influence of other languages, especially through lexical assimilation; demographic shifts), which is manifested in the lexical regularities (correlation between the displacement of the native vocabulary and the preservation of language qualitative specificity) to solve the problem of 'mixed composition' of the English language;

3. the influence of the internal factors of language development, which is manifested in: 1) the tendency to create words of simple morphological structure; 2) the tendency to the economy of language means; 3) the tendency to use more expressive forms;

4. theory of language evolution in the following forms: 1) the tendency to regulate the structural organization of the language system; 2) the tendency to use more formal nominating units; 3) the tendency to preserve language stability; 4) the tendency to the growth of functional variability; 5) the tendency to increase functional stratification; 6) the general thrust of language to the gradual complication and improvement of the lexical and semantic system.

Key words: *language evolution, language change, reconstruction techniques, lexical and semantic system, Middle English, occupational term.*

УДК 821-193.1-115

Н. В. Захарова

СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ І НІМЕЦЬКИХ НАРОДНИХ ЗАГАДОК

У статті досліджено композиційну організацію текстів народних загадок неблизькоспоріднених мов. Форми репрезентації змісту традиційних українських і німецьких енігматичних текстів зіставляються на внутрішньомовних рівнях з метою виявлення еквівалентних, частково еквівалентних та безеквівалентних структурних типів. Таким чином, у статті актуалізується поняття еквівалентності за таким критерієм, як план вираження (зовнішня форма).

Ключові слова: *народна загадка, композиційна організація, структурний тип, форма презентації, жанрово-типологічна форма.*

Загадка – один із найдавніших і найбільш своєрідних зразків ранньої духовної творчості народу – ніколи не перебувала поза увагою дослідників. Протягом двох із половиною тисяч років загадки продовжують викликати інтерес широкого загалу фахівців (В. П. Анікін, І. П. Березовський, Ф. І. Буслаєв, О. Воропай, А. Н. Журинський, Е. Кенгес-Маранда, Н. О. Лавонен, Ю. В. Левін, А. І. Мамедова, Н. Б. Мечковська, А. К. Мойсієнко, М. Номис, Г. А. Онищенко, Д. М. Садовников, В. М. Топоров,